

valóban kimerítő fáradozását az 1925-nél újabb keletű irodalomra is. Hat év a tudomány történetében nagy idő, még nagyobb a magyar kémia történetében, amely a háború és forradalmak lelki és gazdasági nehézségeiből fölocsudva éppen az elmúlt évtized második felében kapott nagyobb lendületet. Az utóbbi évek gazdag irodalmának feldolgozása fontos és szakemberek előtt szívesen látott feladat volna.

Loeczka Alajos.

Dr. Heinrich Hanselmann: Einführung in die Heilpädagogik. Praktischer Teil. Für Eltern, Lehrer, Anstaltserzieher, Jugendfürsorger, Richter, Ärzte. 1930. Rotapfelverlag. Erlenbach-Zürich und Leipzig. (588 l., számos fényképmelléklettel.)

A szerző, aki ma a zürichi egyetemen magántanára a gyógypedagógiának, hosszas gyógypedagógiai gyakorlat és beható elméleti tanulmányok után adta ki ezt a vaskos kötetet, melyben a gyógypedagógiáról sok tekintetben alapvető elgondolásokat tár elénk. Vegyük pl. a „gyógypedagógia“ elnevezést; sokan úgy határozzák meg, hogy az az abnormis fejlődésű gyermekek nevelés-tudománya. Hanselmann tudományos megokolás után a normális és abnormis elnevezést elveti, mert ezek szerinte nem tudományos fogalmakat, hanem értékeléseket jelentenek. A gyógypedagógiát úgy határozza meg, mint „a testi-lelki fejlődésükben egyéni vagy társadalmi kórokozók által tartósan korlátozott gyermekek tanításának, nevelésének és gondozásának tanát“. Ilyen kórokozók: 1. Az érzéki fogyatkozás vagy gyengeség. Idetartoznak a vak, a gyengénlátó, a siket, a nagyothalló, a siketvak gyermekek. 2. A központi idegrendszer fejlődésbeli gátoltsága. Idetartoznak az enyhébben, a közepesen, a súlyosan gyengélméjű, továbbá a beszédhibás gyermekek. 3. A neuropatiás és pszichopatiás alkat, a testi betegség, a nyomorekság, a veszedelmes környezet. (Nehezen nevelhető gyermekek.)

Meghatározása így átöleli valamennyi hibás gyermeket, mert a „fejlődésbeli tartós korlátoltság“ mindegyiknél megtalálható, ebben tehát egészen új elgondolás nyilvánul meg.

Hanselmann szerint a gyógy- vagy gyógyítópedagógia sem megfelelő elnevezés, mert nem jelöli meg helyesen, amit ki akar fejezni. A gyógyítás ugyanis az orvos dolga, a nevelés a pedagógusé. Csakhogy a legtöbbször szó sem lehet oly értelmű meggyógyításról, mely a fejlődést gátló korlátokat tökéletesen eltüntetné s a fejlődést teljesen szabaddá tenné. Viszont a nevelés lehetősége is szűk határok közé van szorítva s a módszerek tekintetében a gyógypedagógusnak olyan utakon kell elindulnia és járnia, amelyeken a korlátlan fejlődésképes gyermeket nem lenne ajánlatos vezetni. Ezért nem megfelelő a „gyógyítópedagógia“ elnevezés. Helyes jelentése csak annyiban van, hogy megjelöli, hogy itt hibás gyermekekről van szó, akiket csak a pedagógus és az orvos közös munkájával lehet megmenteni.

Ezeket a problémákat fejtegeti a szerző mély tudományos megalapozottsággal, miközben 591 szakirodalmi termékre — köztük több magyar szerző munkájára is — hivatkozik.

Éltes Máttyás.